

Oponentský posudek

Anna Skočdopolová: *Letterboxd: Horečka digitálních databází*. Bakalářská práce, Katedra filmových studií FF UK, Praha 2024, 69 s.

Bakalářská práce Anny Skočdopolové pojednává o sociální síti pro filmové fanoušky Letterboxd způsobem, který lze přirovnat k odborné publicistice. Jedná se o práci eklekticky shromažďující poznatky ze sekundární literatury o internetu a sociálních sítích, respektive z popularizačních článků a uživatelských diskusí přímo o síti Letterboxd. Práce sice obsahuje prvek vlastního dotazníkového výzkumu, tento je ale redukován rozsahem i významem na pouhý marginální doplněk. Anna Skočdopolová si jako hlavní cíl práce vymezila popsat, „jaký vliv má tato sociální síť, sestávající z tisíců vzájemně propojených osobních mini-archivů, na diváky*čky a jejich prožitky z filmů“ a jinde: „jaké vlivy historicky působily a dosud působí na vznik a potřebu využívat nástroje, jako je Letterboxd“. Tyto cíle nejsou se zvolenými nástroji a ve zvoleném žánru dosažitelné. Autorka by musela přistoupit k přesnějšímu vymezení tématu, konceptualizovat výzkumný problém s pomocí koherentního teoretického rámce, položit zodpověditelné výzkumné otázky, zvolit vhodnou výzkumnou metodu a sebrat data, která na otázky umožní odpovědět. Namísto toho pracuje poměrně volně s historickými či teoretickými paralelami (Whole Earth Catalog, mozek jako počítač atd.) a na jejich základě navrhuje spekulativní vysvětlení (záliba v sezamech a databázích jako výraz obavy ze smrtelnosti či potřeby tvořit komunitu sdílejících apod.). Spíše než konkrétním afordancím a způsobům použití se věnuje dalekosáhlým interpretacím ve vztahu k počátkům internetu, vizuální komunikaci, paměti, společenské kontrole apod.

Tato charakteristika práce jako eklektické eseje s prvky spekulativního, metaforického uvažování o společenských příčinách a dopadech sociální sítě ale neznamena, že se jedná o práci nekvalitní či neužitečnou. Naopak, text vyjadřuje široký společenskokulturní rozhled a poměrně hluboké porozumění problematice sociálních sítí, algoritmizace kulturní spotřeby, databází a fanouškovských komunit, je promyšleně strukturován a napsán kultivovaným stylem, prozrazuje osobní angažovanost i progresivní morální stanoviska autorky. Zvláště pak oceňuji kritický náhled na proměnlivost a postupnou komercializaci platformy a na mocenskou nerovnost ve vztahu s uživateli, stejně jako poučené rozlišení různých fanouškovských i profesionálních (včetně B2B) způsobů použití platformy.

Přesto, i když oceníme kvality textu v tomto publicistickém žánru, je třeba formulovat několik výhrad, které nabízejí podněty pro diskusi a o stupeň snižují výsledné hodnocení:

- Využitá akademická literatura není aktuální (viz např. překonaná Pariserova teorie filter bubbles) a zcela opomíjí aktuální výzkumné výzkumy a teoretické diskuse v oblasti tzv. platform studies. Tato literatura by autorce umožnila uchopit analýzu Letterboxd systematictěji skrze klíčové dimenze platform, jako je např. obchodní model, infrastrukturní rámec a affordance, systém vnitřní regulace atd. Díky tomu by mohla i lépe popsat podobnosti či odlišnosti od jiných platform a databází.
- Kritická analýza komercializace platformy vyžaduje důslednější rozbor vlastnických vztahů a obchodního modelu.
- Vysvětlující (a ne jen deskriptivní) pojednání o způsobech použití by vyžadovalo sociálně-kulturní charakteristiku uživatelské základny, byť by byla převzatá ze sekundární literatury.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 30. 1. 2024

doc. Mgr. Petr Szczepanik, Ph.D